

DE SKOR

VOGELWERK GROEP TEXEL

Jaargang 28, nummer 1, 2009

De Skor is een uitgave van de Vogelwerkgroep Texel en verschijnt 5x per jaar

Voorzitter

Bernard Spaans, Oesterstraat 27, 1794 AR Oosterend, 0222-318688

Algemeen secretaris

Vincent Stork, Stengweg 14, 1795 LG, De Cocksdorp, 0222-315140

Penningmeester

Rina Rood, De Dageraad 61, 1797 SK Den Hoorn, 0222-319429

Natuurhistorisch secretaris

Adriaan Dijkse, Rommelpot 7, 1797 RN Den Hoorn, 0222-319231

Excursies en lezingen

Klaas de Jong, Kikkertstraat 12, 1795 AD De Cocksdorp, 06-21809865
nhdejong@gmail.com

Vogelbeschermingszaken

Giel Witte, Noordwester 39, 1791 HE Den Burg, 0222-313895

Algemeen bestuurslid

Jan Driehuis, Nieuwlanderweg 72, 1793 EV De Waal, 0222-317927

Waarnemingen

Arend Wassink, Postweg 64, 1795 JR De Cocksdorp, 0222-311699
arendwassink@texel.com

Redactie

Andri Binsbergen, a.binsbergen@texel.com; Lieuwe Dijkse,
lieuwe.dijkse@elzenhout.nl; Klaas de Jong, nhdejong@gmail.com; Harm Jan
Kiewiet, kiewiet1@planet.nl

Ons adres is: Vogelwerkgroep Texel
Stengweg 14
1795 LG De Cocksdorp
stork.eelman@12move.nl

Onze website is: www.vogelwerkgroeptexel.nl

Contributie en lidmaatschap

Girorekening 8417822, t.n.v. Vogelwerkgroep Texel te Den Burg
Lidmaatschap €13,50,- per jaar
Gezinslidmaatschap €15,- per jaar
Aanmelden bij Vincent Stork, stork.eelman@12move.nl, 0222-315140

Tekening voorkant: Frits-Jan Maas

Van de redactie

Buiten schijnt de zon. Vanmorgen hoorde ik vroeg de Turkse Tortels koeren. Toen ik wat later, na het ontbijt, wat voer op de voertafel had gestrooid was het tortelpaar al gauw present. Binnenkort zullen ze wel beginnen te broeden, goed doorvoed als ze zijn. Toen ik gistermorgen naar de Dennen was geweest om een rondje hard te lopen, zweefden er op de harde zuidoosten wind bij Bos en Duin zes Buizerden boven de bosrand, luid roepend de aandacht trekkend. Het moge dan nog winter zijn, de lente is voor veel vogels al begonnen.

Ook voor de Vogelwerkgroep Texel lijkt een nieuwe lente te zijn aangebroken. Eigenlijk al bij de eindejaarsexcursie op 27 december. Nooit tevoren kwamen daar zoveel mensen op af: zo'n 60! Kwam dat door de snert die na afloop op ons stond te wachten? Of is de belangstelling voor vogels toegenomen en daarmee ook voor de activiteiten van onze VWG? Hoewel we (nog!) geen jeugdafdeling hebben zoals andere vogelwerkgroepen, groeit ook het aantal jonge leden. Soms wordt met het jeugdlid het hele gezin lid. Daar zie je aan hoe de liefde voor de natuur via de kinderen wordt doorgegeven!

Als het om de jeugd van 8 tot en met 11 gaat, werken we samen met de Natuurstrûners van het IVN, afdeling Texel. De excursie die wij op 24 januari samen met het IVN verzorgden was een groot succes. Het verven van nestkasten en voertafeltjes in De Verrekieker in De Cocksdorp droeg daar zeker aan bij.

Nog even een ernstig woordje. Het laatste nummer van de Skor was niet zoals de redactie bedoeld had. Bij het drukken is de tekst veel verder verkleind dan anders, waardoor de toch al zuinige letter wel erg petieterig is geworden. Het is niet onze fout, maar toch: sorry! We hopen dit niet weer voorkomt.

Andri Binsbergen

Ere wie ere toekomt

In het stukje over het graven van een ijsvogelwand op pagina 215 in de vorige Skor lijkt het alsof het initiatief daartoe van Vogelwerkgroep Texel kwam.

Initiatiefnemer van deze actie was echter Vereniging Natuurmonumenten. Feit is dat de meeste vrijwilligers van Natuurmonumenten ook lid van de VWG zijn.

Ijsvogel (Foto: René Pop)

Van het bestuur

De Sneeuwuil is begin februari gaan eilandhoppen (zaterdag 7 nog op Texel, zondag 8 op Terschelling en maandag 9 op Ameland!), de Kleine Zwanen zijn er vandoor en de eerste Veldleeuweriken zingen alweer. Het voorjaar komt eraan! Een nieuwe lente een nieuw begin, een agenda vol met leuke plannen en een eiland vol met leuke vogels. Wat wil je nog meer? De excursies zitten de laatste tijd voller dan ooit, met tijdens de Oudejaarswandeling een recordaantal van ongeveer 60 deelnemers! En de stroom nieuwe leden lijkt nog geenszins op te drogen.

We hopen natuurlijk dat hierdoor ook de ruimte voor de vogels op Texel groter zal worden en dat er meer overleg komt tussen belanghebbende partijen op het eiland, over ganzen, maar ook over allerlei andere zaken waarbij vogels in het gedrang zouden kunnen komen (bijvoorbeeld bij ruimtelijke ordening).

Verder valt nog te melden dat de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering er weer aankomt (27 maart) en dat de stukken daarvoor (als het goed is) met deze Skor zijn bezorgd. Mocht dit niet zo zijn, laat het dan graag even weten, dan worden ze alsnog opgestuurd. Op deze vergadering gaan we (helaas!) afscheid nemen van Giel, die het na zo'n 25 jaar tijd vindt om anderen een kans te geven. We zullen nog moeite hebben om iemand te vinden met zoveel hart voor de vogels!

Namens het bestuur van Vogelwerkgroep Texel,
Vincent Stork & Klaas de Jong

Agenda

Zaterdag 21 februari: excursie over de zuidpunt onder leiding van Giel Witte. Na een rondwandeling kijken we uit over de Mokbaai, die dan vanwege het opkomende water vol vogels zit. Ook niet-leden zijn welkom. Opgave niet nodig. We verzamelen om 10 uur bij de parkeerplaats bij het begin van het pad naar de Horsmeertjes.

Donderdag 5 maart: Lezing over de steppe van West-Siberië (Kazachstan) door Peter Romanow (in het Duits, met heel veel mooie plaatjes). Zaal open 19.30 (met koffie), aanvang 20 uur.

Donderdag 12 maart: start van het Texelse weidevogelproject om 19.30 uur in de Wielewaal in De Waal. Deelnemers krijgen persoonlijk een uitnodiging.

Zaterdag 14 maart: ganzen- en zwanentelling. Tellers worden benaderd door Cor Smit. Als je een keer mee wilt helpen, neem dan contact op met Klaas.

Zondag 15 maart: de 'vogel-aflevering' van de Natuurwijzer van 12 tot 13 uur op Radio Texel met Andri Binsbergen en Klaas de Jong en om 12.30 uur 'Nieuws uit de Natuur' door Sytske en Adriaan Dijkse. Te beluisteren op 106.1 fm of via www.radiotexel.nl

Donderdag 19 maart: avond voor alle vrijwillige broedvogel-inventariseerders; ook mensen die interesse hebben een natuurgebied(je) op broedvogels te tellen of om (af en toe) met een vaste kracht mee te lopen, zijn welkom. Om 20.00 uur op het kantoor van Staatsbosbeheer/Natuurmonumenten. Op de avond zijn in ieder geval aanwezig een medewerker van Natuurmonumenten, een medewerker van Staatsbosbeheer en de Coördinator broedvogeltellingen van de Vogelwerkgroep. Opgeven bij Adriaan (319231 of ruigehoek@cs.com) in verband met benodigde ruimte, stoelen en koffie/thee.

Zaterdag 21 maart: 'Rondje Noordkop' onder leiding van Vincent. We verzamelen om 9.00 uur bij de parkeerplaats van Paal 33 (vlakbij het reddingboothuis) en wandelen achter de Robbenjager langs richting 'de Tuintjes' en over het strand weer terug. We verwachten een keur aan watervogels en wellicht komt de voorjaarstrek al wat op gang?

Vrijdag 27 maart: Algemene Ledenvergadering van Vogelwerkgroep Texel, om 20.00 uur (zaal open om 19.30 uur). In Hotel Den Burg, Emmalaan 2 in Den Burg.

Zaterdag 28 maart: opruimen van de Slufter onder leiding van Staatsbosbeheer van 9.30 tot 13 uur. Met zoveel mogelijk vrijwilligers wordt zoveel mogelijk troep uit de aanspoelselzone gehaald. Naderhand trakteert het Sluftercafé op soep met brood om weer op te warmen. Opgave is niet nodig.

Zaterdag 11 april: telling Brandgans en Rotgans. Tellers worden benaderd door Cor Smit. Als je een keer mee wilt helpen, neem dan contact op met Klaas.

Zondag 12 april: de 'vogel-aflevering' van de Natuurwijzer, zie 15 maart.

Maandag 13 april (2^e Paasdag): traditionele Paaswandeling door Waalenburg onder leiding van Giel en Hans Witte. Verzamelen om 10 uur tegenover boerderij De Reiger aan de Westerboersweg.

Dinsdag 28 april: Houtsnippen zoeken in de Dennen onder leiding van Adriaan Dijkse. Om 21 uur verzamelen bij de Tureluur, aan de Ploegelandeweg op de kruising bij het fietspad. Opgave is niet nodig.

Zaterdag 2 mei: Texelse Big Day. Jaarlijks evenement waarbij getracht wordt om op één dag zoveel mogelijk vogelsoorten te zien. In teams van 2 à 4 personen wordt (per fiets!) gestreden om de wisselbeker, momenteel in handen van Casper Kraan en Vincent Stork.

Meer informatie over de activiteiten en/of opgeven:

Klaas de Jong: nhdejong@gmail.com (bij voorkeur) of 06-21809865

Herhaalde oproep

Vogelwerkgroep Texel zoekt nog één bevlogen NESTKASTENCONTROLEUR

Na de oproep voor nestkastencontroleurs in de vorige Skor kwamen er maar liefst VIJF reacties! Allereerst van Peter en Rina Rood, die dit al jaren doen en helemaal niet gestopt zijn... oeps... mijn excuses. Dat is bij deze gerectificeerd. We zijn blij dat jullie het werk nog steeds doen!

Daarnaast reageerden Jan en Hillie Oosterhof en ook Hans Jansen. Binnenkort (zie Agenda) gaan we met ook andere belangstellenden mee met Maarten Stoepker en Dirk Haker die het tot nog toe jaren lang hebben gedaan. Iedereen die met het nestkastenonderzoek mee zou willen werken, wordt van harte uitgenodigd om mee te gaan met deze excursie.

We zoeken nog één iemand die zich hier gedurende het broedseizoen enkele malen voor in zou willen zetten. Wie?

Geef je op bij Klaas: nhdejong@gmail.com of 06-21809865.

In herinnering Piet Duiven

Al vanaf het begin van de Vogelwerkgroep kennen we Piet als een heel precies iemand. Dit merkte ik ook toen ik nog penningmeester was. Op 1 januari van het nieuwe jaar was Piet altijd de eerste die zijn contributie betaalde onder de woorden: "Anders vergeet je het maar". Ja Rina, deed iedereen dat maar. Verder kreeg ik na mijn vraag om de aantallen Spreeuwen bij te houden op 't Horntje, teneinde dit te kunnen verwerken in het Ornithologisch Jaarverslag, elk jaar een van dag tot dag bijgehouden lijst met aantallen Spreeuwen op de slaappleaats tegenover zijn huis. Zo kon ik elke trek golf die aankwam duidelijk beschrijven. Kortom, hij pakte het wetenschappelijk aan. Het slopen van de coniferen haag in februari 2008 onderbrak deze jarenlange reeks. Achteraf misschien al een teken aan de wand. Via zijn vogelwerk bij het NIOZ en daarvoor al bij zijn vroegere Vogelwerkgroep bracht hij veel expertise in bij onze club. Vooral het ringen was voor hem een grote passie. Via Piet konden we altijd aan materiaal komen en leerden we allerlei handigheidjes. Het op juiste wijze spannen van de netten met de juiste knopen is hier een voorbeeld van. Ook het idee van nieuwe zakjes volgens Vernieuwd Amelands Model kwam bij hem vandaan.

De laatste 8 jaar had ik het genoeg om elke woensdag als helper met Piet samen te ringen. Steeds stond hij dan 's morgens met zijn auto voor de deur, om me op te halen en naar de Korvers Kooi te rijden. Hij heeft me in de afgelopen jaren met veel geduld het ringersvak bijgebracht. Vreemd genoeg zei hij van zichzelf altijd dat juist geduld niet zijn sterkste punt was, maar daar heb ik met ringen niet veel van gemerkt. Misschien wel een kort lontje in andere dingen, maar met ringen was hij heel precies. Ook was hij altijd een gezellige kletser.

We zullen hem enorm missen in de ringerskeet en van nu af zal ik het houtkacheltje zelf moeten zien aan te krijgen.

Hans Witte

Eindejaarsexcursie door de Slufter op 27 december 2008

De traditionele eindejaarsexcursie werd ook dit jaar weer gehouden vanaf Paal 28 langs de Lange Dam naar de Sluftermonding en weer terug over het strand. De dit jaar ingezette lijn om excursies voor niet-leden open te stellen leidde tot een geweldige opkomst. Zo'n 60 personen maakten in de kou hun opwachting, Texelaars en niet-Texelaars, jong en oud. Ondergetekende mocht de excursie leiden, maar wist zich gesteund door een goede opkomst van een aantal fanatieke leden, zodat er een mooi aantal telescopen mee was.

(Foto: Giel Witte)

De route binnendoor langs de Lange Dam leverde zoals gebruikelijk niet heel veel vogels op, maar een paartje Roodborsttapuiten (eigenlijk vaste prik hier in de winter), een verre, zittende Slechtvalk en een stiekeme Blauwe Kiekendief waren de leukste soorten. Er was hierdoor wel weer veel tijd om de vele deelnemers bij te praten over dit mooie gebied en zijn vogels en bij te kletsen met die leden die je niet zo vaak ziet.

Bij het ronden van de laatste duintjes kwamen we de eerste Strandleeuweriken en Sneeuwgorzen tegen. Deze vogels foerageerden zoals gebruikelijk in de korte, zoutminnende pioniersvegetatie en lieten zich redelijk goed zien. Die andere karakteristieke zaadeter die we hier hoopten te zien, de Frater, hield zich voor de meesten jammer genoeg schuil.

In de Sluftermonding was het rustig, maar een aantal meeuwen, Eiders en Drieteenstrandlopers liet zich goed zien. Een Buizerd leek hier niet helemaal op zijn plek, maar werd toch goed waargenomen. De terugweg over het strand

was voor sommigen een uitdaging om wat te jatten, zonder spectaculaire resultaten overigens, en boven zee werd ondanks geconcentreerd turen niet veel gezien. Een paar duikers, heel veel verre meeuwen en daartussen enkele Jan-van-Genten.

Na de frisse, maar goede excursie gingen ruim 30 deelnemers mee naar Paviljoen Paal 28 voor een welverdiende kop erwtensoep. Twee grote tafels in de serre waren voor ons ingericht en het werd door iedereen als gezellig en lekker bestempeld. Zeker voor herhaling vatbaar. Van de niet-leden meldden zich 5 mensen aan als lid en er werd ook een aantal Jaarverslagen verkocht. Bij deze wil ik alle deelnemers bedanken voor de gezellige excursie.

Vincent Stork

OPROEP

Op zaterdag 23 mei organiseert Staatsbosbeheer in samenwerking met Nationaal Park Duinen van Texel een Natuurmarkt op het Turfveld. De Vogelwerkgroep is daar ook aanwezig met een stand en we zoeken mensen die met ons die stand willen bemannen.

Wil je ook eens wat doen voor de Vogelwerkgroep en heb je een paar uurtjes over die dag? Laat het graag even weten aan Klaas: nhdejong@gmail.com of 06-21809865.

Texelse natuurgebieden: De Muy en de Nederlanden

In 2007 startte ik de serie 'Texelse natuurgebieden' met artikelen over de Bol (Skor nr. 1, pag. 17-26) en de Schorren (Skor nr. 4, pag. 118-126). Die serie wil ik vervolgen met een artikel over de Muy en de Nederlanden.

De Muy werd in 1908 als Staatsnatuurmonument aangewezen, tegelijk met een aantal andere gebieden die 'ter wille van hun schoonheid of hun

wetenschappelijke merkwaardigheid ongerept verdienen te worden bewaard'. De Muy is een van de belangrijkste natuurreservaten van ons eiland en vooral bekend als broedplaats van Lepelaars. De Muy en de Nederlanden worden in het algemeen als één gebied beschouwd.

Ontstaansgeschiedenis

Nadat in 1629/'30 een zanddijk werd aangelegd van het Maaikeduin bij De Koog tot de Krim op het eilandje Eierland, vond aan de noordwestkant daarvan duinvorming plaats.

Lepelaar op nest met jongen (Foto: Nol Binsbergen)

In de 19e eeuw zijn een paar nieuwe stuifdijken aangelegd, waardoor enkele lage valleien van de zee werden afgesnoerd. Zo ontstond in 1859 de vlakte van de Nederlanden, die door het graven van een sloot werd ontwaterd en geschikt gemaakt voor landbouw. De Binnen- en de Buiten-Muy ontstonden in 1871 en 1888. De Buiten-Muy is tegenwoordig geen meer meer zoals de Binnen-Muy, maar een reeks grazige valleitjes die in de winter onder water staan.

Dat de vlakte van de Nederlanden in cultuur werd gebracht paste in de geest van die tijd: aan woeste grond had je niets. Eind 19^e eeuw was er weliswaar al een begin van georganiseerde natuurbescherming, maar die verzette zich nauwelijks tegen het in cultuur brengen van woeste gronden. Pas in het begin van de 20^e eeuw ontstonden verenigingen als Natuurmonumenten en Vogelbescherming. In zijn boek 'Texel, het vogeleiland', dat in 1935 verscheen, schreef Texelaar Jan Drijver, lange tijd secretaris van beide verenigingen, over de Nederlanden: 'Had de natuur meer haar eigen gang kunnen gaan, er zou hier een reservaat zijn ontstaan, dat zijn weerga niet vindt, waar ook in de

landen om de Noordzee'. Het natuurontwikkelingsproject dat Staatsbosbeheer kort geleden heeft uitgevoerd, zou Drijver dan ook zeker met vreugde begroet hebben.

Kievit met jongen

(Foto: Nol Binsbergen)

Hoe is het nu?

Het huidige reservaat de Muy en de Nederlanden is 531 ha groot en ligt globaal tussen het Mienterglop (paal 21) en de Slufter. Het gebied bestaat uit het duinmeer de Muy (Binnenmuy), de natte duinvalleien van de Buitenmuy, de vlakte van de Nederlanden, die sinds het uitvoeren van het natuurherstelproject doorsneden wordt door een meanderende kreek, duinen en duinvalleien met een wisselende begroeiing en bosschages van wilg, berk, vlier, duindoorn en braam. De Muyplas is omgeven door brede rietkragen. Ook in veel van de diepere dalen groeit riet. Het gedeelte van de Nederlanden dat bij het recente werk niet onderhanden is genomen, is rijk aan orchideeën. Op veel plekken groeit ook Parnassia. Eerdere ideeën voor natuurontwikkeling gingen uit van het inlaten van zout water. Daarvan is in het nu uitgevoerd project afgezien.

Vóór de uitvoering van het project werd een groot deel van het gebied begraasd door schapen en runderen. Dit voorjaar worden Galloway runderen ingezet, maar selectief opdat vogels als Grutto's, Velduilen en Blauwe Kiekendieven ongestoord kunnen broeden. Het nu nog kale gebied zal in ieder geval een negatieve invloed hebben op het aantal Grauwe Ganzen, die tot nog toe in de Nederlanden een aantrekkelijk foerageergebied en opgroei gebied voor de jongen hadden. Te verwachten is dat deze negatieve invloed met het weer begroeid raken van de Nederlanden zal afnemen.

De Muy in 1926

Laat ik nog eens Drijver citeren: 'Tot ver buiten onze grenzen zijn die muyen bekend als een van de gezegendste plekjes der aard'. Die reputatie had het gebied vooral te danken aan de vogels die er broedden, waaronder natuurlijk in de eerste plaats de Lepelaar.

Toch duurde het tot ver in de jaren dertig voordat zich echt een kolonie Lepelaars in de Muy vestigde. Daarvoor waren er wel broedpogingen geweest, maar door verstoring en het uithalen van eieren kwam daar niets van terecht. Er was weliswaar al vanaf de aanwijzing van het gebied als Staatsnatuurmonument bewaking, maar kennelijk onvoldoende. In het archief van Staatsbosbeheer op Texel heb ik als oudste verslag dat over het jaar 1926 van 'boswachter' A. Epe gevonden. Die schrijft onder andere dat het dagelijks toezicht ook dat jaar weer werd opgedragen aan de onbezoldigde rijksveldwachter F. Stark. Ook zijn collega's J. de Jong uit De Cocksdorp en A. Jellema uit De Koog surveilleerden regelmatig. In zijn verslag over 1926 noemt Epe geen aantallen, maar wel enkele nieuwe soorten. De eerste die hij noemt is de Ransuil, die zijn nest op de grond had en ... 'zo vast zat te broeden dat men haar gewoon met de hand van het nest kon zetten'. De tweede nieuweling was de Fuut. Ook van de Geoorde Fuut werd een paar gezien, met broedvlek volgens Epe, maar een nest werd niet gevonden. Lepelaars waren er in het voorjaar van 1926 wel geweest, maar die hebben toen niet gebroed. Als mogelijke oorzaak noemt Epe het toegenomen aantal Blauwe Reigers, die plaatsen bezetten (op 11 maart al eieren) voordat de Lepelaars arriveerden (half april). Opvallend dat beide soorten in die jaren zo laat begonnen! Epe had niet voor alle soorten sympathie. Zo schreef hij: 'Kiekendieven waren er dit jaar gelukkig niet overdadig veel, daarentegen waren er wel vrij veel Torenvalken, doch ook hun aantal was niet van dien aard, dat zij last veroorzaakten.' Verder vertelt hij nog dat er Tafeleenden en Zomertalingen broedden.

De Muy werd door grote aantallen toeristen bezocht. Dat bracht wel verstoring met zich mee, maar die onderving men door slechts een beperkt deel als 'toonkamer' te bezoeken, zodat de rest van het terrein rustig bleef. Epe wilde kennelijk nog wel meer

De 'Aschgrauwe' Kiekendief

(Foto: Nol Binsbergen)

bezoekers. Hij pleitte voor meer soepelheid bij de toelating van bezoekers. Aan fotografen had Epe echter een hekel. Vogels fotograferen moest onder geen enkele vorm worden toegestaan, vond hij, ook niet aan beroepsfotografen, want 'daar heb ik het laatste jaar ontzettende slechte ervaringen mee opgedaan, daar de fotografen meer bederven als alle andere bezoekers te samen.' Bedenk daarbij wel dat vogels in die tijd vrijwel alleen vanuit een schuiltentje bij het nest werden gefotografeerd. Telelenzen zoals die nu bestaan waren er nog niet.

De jaren dertig

Het was vroeger gewoonte de Muy pas af te sluiten voor het publiek als de eerste Lepelaars in de kolonie waren teruggekeerd. Zo werd het gebied in 1930 gesloten van 7 april tot en met 30 juni, maar in 1931 pas op 27 april in verband met het langdurige winterweer. In 1936 was de sluitingsdatum echter al 12 maart. Met de Lepelaars bleef het in de jaren dertig aanvankelijk kwakkelen. Als ze al nestelden, kwam het vaak voor dat eieren geroofd en nesten verstoord werden. Pas in 1937 was er sprake van een bestendige vestiging van ongeveer 80 paar. Daarna zou het met de Lepelaars crescendo gaan. Stark had moeite om alle ongewenste bezoek tegen te gaan. Veel boosdoeners drongen vanaf het strand het gebied binnen en werden als ze gesnapt werden meestal met een vermaning weggestuurd. Toch maakte Stark in 1930 tegen twee personen proces-verbaal op 'omdat ze ongehoorzaam bleven voor een vriendelijke vermaning'. Voor 1930 wordt melding gemaakt van 1 paar Velduilen en 4 paar Ransuilen. Het aantal van de 'Aschgrauwe' Kiekendief en de Torenavalk was 'opvallend hoog'. Voor 1931 wordt melding gemaakt van opvallend veel Zomertalingen en 6 Ransuilen. In dat jaar waren de Torenavalken zeer ongelukkig met broeden omdat ze op de grond nestelden en verscheidene nesten in het water kwamen te liggen door overvloedige regenval. Het aantal bezoekers schommelde nogal: in 1934 1323, in 1935 1097 en in 1936 878 (was de dalende trend gevolg van de economische crisis?). De entreekosten voor een bezoek bedroegen 50 cent per persoon. Zo inde men in 1936 f439,-, waar bewakingskosten van f611,98 tegenover stonden.

Hoe het met de broedvogels ging, werd in de verslagen maar mondjesmaat en vaak globaal vermeld. Zo staat er in het verslag over 1937 dat er 80 paar Lepelaars waren en dat het aantal Blauwe Reigers 'zeer groot' was. Buiten de Muyplassen broedden geen Blauwe Reigers, werd er bij vermeld. Verder waren er in dat jaar zeer veel Bergeenden. Als broedvogel werden ook genoemd Fuut, Geoorde Fuut, Dodaars, 3 Ransuilen, 2 Velduilen, 3 Grauwe Kiekendieven, 2 Bruine Kiekendieven, 6 Torenavalken, 1 stel Grauwe Klauwieren (maar geen nest gevonden), Watersnippen 'voldoende', Tapuit en Holenduif 'goed

vertegenwoordigd'. In 1938 broedde er bij paal 24 een klein groepje Visdieven, maar de legsels werden ondergestoven.

De jaren '40, '50 en '60

In 1939 kon Stark, inmiddels 23 jaar in dienst bij het Staatsbosbeheer, de Muy niet bewaken omdat zijn zoon in militaire dienst moest en hij zijn boerderijtje moest waarnemen. In het eerste oorlogsjaar was hij weer op zijn post. Het was met circa 100 paren Lepelaars een ongekend goed jaar, ondanks verontrusting door onder andere een luchtgevecht, waarbij een Frans vliegtuig bij paal 24 neerstortte, wat tot een zoektocht door Duitsers naar overlevenden in de Muy leidde. Door de crash ging wel een kolonie Stormmeeuwen verloren. In het jaarverslag over 1940 maakt Epe melding van 2 paar Futen, 3 paar Geoorde Futen en 3 nesten van Zomertalingen. Zilvermeeuwen werden kort gehouden. Epe stelde voor voortaan 2 van de 3 eieren van ieder nest 3 minuten te koken omdat schudden niet altijd afdoende was om ze onvruchtbaar te maken. Of die methode ooit is toegepast heb ik niet kunnen achterhalen.

In 1941 was het aantal paren Lepelaars tot 120 gegroeid. Door de oorlog werden er in 1940 maar 106 bezoekers rondgeleid en in 1941 zelfs maar vier (Jan Drijver en 3 anderen). Er kwamen wel Duitse militairen op bezoek, maar klaarblijkelijk hadden die geen vergunning nodig. Er hoefden geen processen-verbaal te worden opgemaakt en baldadigheid kwam niet voor. Als er toch Duitse militairen in het terrein kwamen, lieten die zich eenvoudig wegsturen. Ze gehoorzaamden direct als de bewaker hen terechtwees, aldus het verslag van Epe.

Op 1 juni 1942 moest Stark met ziekteverlof. Hij werd vervangen door A.J. Zutphen. Het jaarverslag over 1942 van Epe is somber. Het was een slecht seizoen door het late voorjaar, vooral voor de weide- en zangvogels. Epe schrijft dat het aantal Eksters ieder jaar toeneemt en dat ze veel nesten uithalen. Dat er gedurig vliegtuigen over de Muy vlogen merkte men niet eens aan de Lepelaars. 'Wat wel enigszins verontrustend is geweest', schrijft Epe, 'was dat de heren Binsbergen en Van der Horst een vergunning hadden om in de Muy te filmen... Hiervoor moesten ze vlak bij de nesten zijn om de eieren en jongen te kunnen filmen. Ze hadden een klein tentje op 4-5 m afstand van de nesten geplaatst en van daaruit filmde ze... Of de kolonie schade hiervan heeft geleden is niet te zeggen maar het is beter dat dit niet meer gebeurt.' Herman van der Horst en Nol Binsbergen maakten in opdracht van TESO de film 'Texel, parel der Waddeneilanden', die bedoeld was om na de oorlog toeristen naar het eiland te trekken. Hij werd ook jarenlang in de Texelse bioscoop vertoond en is nu nog op video te koop.

Epe meldt dat er in 1942 geen bezoekers zijn geweest omdat niemand Texel mocht betreden. Duitsers kwamen er wel en soms illegaal, zoals op 4 april toen de bewaker twee soldaten aanhield die 8 reigereieren bij zich hadden.

In 1943 waren er Brits-Indiërs op Texel gelegerd die in Noord-Afrika gevangen waren genomen door de Duitsers. Ook die brachten wel eens een bezoek aan de Muy. De bewaker trof enkele van deze lieden aan met 16 aan een stok geregen dode jonge Lepelaars. Zij bedreigden de bewaker met een revolver en

gingen er met de buit vandoor. Bij een inspectietocht in de barakken waarin ze gehuisvest waren, werden de daders en de buit naderhand niet gevonden. Nol Binsbergen verhaalt ook van strooptochten van Brits-Indiërs, waarbij hij opmerkt dat de kolonie grotendeels in de soep

Geoorde Fuut op nest

(Foto: Nol Binsbergen)

werd gehakt, letterlijk en figuurlijk. Eerder dat voorjaar werd de kolonie al ernstig verstoord door militaire oefeningen. De meeste Lepelaars vluchtten naar het Zwanenwater en van de honderd paar kwamen er, toen na een dag of tien de oefeningen voorbij waren, circa zestig paar terug in de Muy. In dat jaar begon het broedseizoen daardoor pas in mei, aldus Binsbergen.

In het archief ontbreken verslagen over 1944 en 1945. Pas over 1947 is er weer een uitgebreid verslag. In dat jaar broedden er naar schatting 150 paar Lepelaars, een record. Bovendien broedde er voor het tweede achtereenvolgende jaar een paar Bonte Kraaien; de drie jongen werden later dood gevonden. Verder waren er 10 paar Bruine en 4 paar Grauwe Kiekendieven, en 4 paar Grauwe Klauwieren. Het aantal bezoekers was met 4423 hoger dan ooit tevoren. Intussen was de bewaking overgegaan in handen van H. Vermeulen, die consciëntieus een dagboekje bijhield, waaruit in het verslag over 1948 geciteerd wordt. De inventarisatie van de broedvogels was, met uitzondering van de zangvogels, tamelijk volledig: 130 paar Kieviten, 35 paar Wulpen, 45 paar Grutto's, 40 paar Tureluurs, 60 paar Bergeenden, 120 paar Wilde Eenden, 25 paar Slobeenden, 20 paar talingen (Zomer- en Winter-?), 3 paar Dodaarzen, 2 paar Futen, 100 paar Lepelaars, 60 paar Blauwe Reigers, 6 paar Bruine en 4 paar Grauwe Kiekendieven, 25 paar Eksters, 25 paar

Torenavalken, 80 paar Scholeksters. Het grote aantal Eksters baarde zorgen; door jachtopzichter P. Vermeulen werden daarom giffeieren uitgelegd (zijn daar de jonge Bonte Kraaien misschien aan dood gegaan?) In die jaren werd het Oorlogsschip, waar Staatsbosbeheer een huisje had staan, als beginpunt van de excursies gebruikt.

In de loop van de jaren werden de verslagen wel langer, maar bevatten zelden aantallen. De zangvogels werden zelfs helemaal vergeten, of het bleef bij de opmerking 'De kleine zangvogels waren ook voldoende aanwezig'.

Vanaf de jaren zeventig

Na de rijke jaren veertig en vijftig volgde een lange periode van neergang, die in feite nog steeds voortduurt. Zo broedden er in 1970 nog maar 22 paar Lepelaars, 24 paar Blauwe Reigers, 1 paar Bruine en 1 paar Grauwe Kiekendieven, 2 paar Velduilen, 1 paar Ransuilen, 1 paar Futen (voor het eerst weer sinds 1955) en 3 paar Grauwe Klauwieren. Tien jaar later telde men 20 paar Scholeksters, 2 paar Kieviten, 7 paar Grutto's en 8 paar Tureluurs. Een

Wulp
het goed.

(Foto: Nol Binsbergen)

enorme achteruitgang
sinds 1948.

Soorten die toenamen
waren vooral
zangvogels, die
profiteerden van de
ruiger wordende
begroeiing: Fitis,
Nachttegaal, Kleine
Karekiet. Getuige het
aantal in 1981 getelde
broedende zangvogels
maakten ook Grasmus
(59 paar), Kneu (144
paar), Rietgors (30 paar)
en Rietzanger (11 paar)

Allengs werd er steeds beter geïnventariseerd, zodat er beter valt vast te stellen welke broedvogels verschenen en welke er verdwenen. Er waren in de jaren negentig geen Grauwe Klauwieren en Geoorde Futen meer, maar daar tegenover stonden als nieuwkomers Roodmus, Blauwborst, Baardmannetje en Pijlstaart. De Grauwe Kiekendief was inmiddels van heel Texel verdwenen en vervangen door de Blauwe, waarvan er in 1990 6 paar in de Muy broedden. Daarnaast waren er 26 paar Lepelaars, 29 paar Blauwe Reigers, 10 paar Bruine

Kiekendieven, 3 paar Ransuilen en 3 paar Velduilen. In 1999 verschenen ook de eerste Aalscholvers, meteen met ongeveer 25 paar; in 2000 waren er al 120 paar. Het aantal Lepelaarnesten was gezakt naar 14.

	1948	1981	1998	2006	2008
Aalscholver				750	950
Lepelaar	100	39	25	37	26
Blauwe Reiger	60	37	16	5	5
Bergeend	60		26	42	
Bruine Kiekendief	6	2	8	11	10
Blauwe Kiekendief	0	0	7	3	0
Grauwe Kiekendief	4	0	0	0	0
Torenvalk	25		2	2	1
Scholekster	80		70	36	
Kievit	130	36	40	40	
Tureluur	40	11	10	8	
Grutto	45	2	25	19	18
Wulp	35	14	22	25	
Stormmeeuw		632	90	365	
Zilvermeeuw		1112	305	381	
Kleine Mantelmeeuw		26	220	1247	
Ransuil	1	2	1	2	
Velduil	1	2	3	1	0
Nachtegaal		25	44	50	45
Tapuit			11	7	6
Roodborsttapuit			15	0	1
Braamsluiper			16	27	
Grasmus			59	100	100
Rietzanger		11	33	23	
Kleine Karekiet				16	8
Kneu		28	45	116	
Ekster	25	26	30	4	
Rietgors		30	32	15	

Tabel 1. Aantallen broedparen. Indien er geen getal vermeld is, is de betrokken soort niet geteld. Een 0 betekent dat er geen territorium is vastgesteld.

Verlies- en winstrekening

Door het ontbreken van exacte gegevens uit het verleden is een vergelijking met recente broedvogelaantallen moeilijk. Oude gegevens zijn bovendien meestal gebaseerd op aantallen gevonden nesten, terwijl er nu met gestandaardiseerde territoriumkartering gewerkt wordt. Integrale tellingen volgens de SOVON-methode hebben plaatsgevonden in 1998 en 2006. In de jaren daarna zijn zeldzame, schaarse en een selectie van algemene soorten geteld. In de tabel bij dit artikel heb ik een selectie van soorten opgenomen

waarvan de aantallen broedparen van een aantal jaren bekend zijn. Soorten die in het overzicht ontbreken zijn onder andere Geoorde Fuut, Dodaars en Fuut, die niet elk jaar in de Muy broeden, Waterral en Waterhoen, die in verslagen wel eens genoemd worden, maar in recente jaren niet meer broeden, Watersnip, een soort die van heel Texel verdwenen is, Grauwe Klauwier, vroeger een jaarlijkse broedvogel, en Roodmus, een soort die in de jaren negentig gebroed heeft. Nieuwe broedvogels zijn o.a. Havik, Sperwer, Buizerd en Houtsnip, allemaal soorten die geprofiteerd hebben van de verbossing van het gebied. Aangenomen mag worden dat het sterk afgenomen aantal Eksters te danken is aan de komst van de Havik. Blauwe Kiekendief en Velduil zijn soorten die het in heel Nederland slecht maken en in het afgelopen jaar voor het eerst sinds jaren niet meer in de Muy gebroed hebben.

Van enkele soorten zou je meer broedparen verwachten dan er nu zijn. Zo'n soort is de Kleine Karekiet. Waarschijnlijk is de achteruitgang van deze soort te wijten aan de verkleining van het areaal riet, veroorzaakt door Grauwe Ganzen, maar mogelijk ook door andere factoren. Veel zangvogels profiteren ook van de verruiging en verbossing van het terrein: Grasmus, Zwartkop, Tuinfluiter en Braamsluiper bijvoorbeeld. Wellicht zijn daarbij ook andere zaken in het spel, want ook elders maken deze soorten het goed.

Het is moeilijk iets over de weidevogels te zeggen. Hoewel op een veel lager niveau dan in 1948 (zie tabel 1), wisten deze soorten zich sinds 1980 redelijk te handhaven. De recent uitgevoerde natuurontwikkeling zal echter een grote invloed hebben op deze vogels. Hoe het zal zijn na een aantal jaren waarin de begroeiing tot ontwikkeling komt, is koffiedik kijken. Het lijkt mij in ieder bijzonder interessant de ontwikkeling van vegetatie en vogelstand in de komende jaren nauwlettend te volgen.

Andri Binsbergen

Literatuur

- Binsbergen, Nol. 1995. De Lepelaars van de Muy. Het Open Boek, Den Burg Texel.
- Bohemen, Hein. 1983. Muy en Slufter. Waddenbulletin 83, pagina 11 -14.
- Dijksen, L., Klemann M. & Sierdsema H.1999. Broedvogels van de terreinen van Staatsbosbeheer en de Koninklijke marine op Texel in 1998. SOVON-inventarisatierapport 99/01.SOVON, Beek-Unbbergen.
- Drijver, J. 1934. Texel, het Vogeleiland. N.V. De Spieghel, Amsterdam, Het Kompas, Mechelen.
- Manen, W. van. 2006. Broedvogels in de eigendommen van Staatsbosbeheer op Texel in 2006. SOVON-inventarisatierapport 2007/8. SOVON, Beek-Ubbergen.
- Interne verslagen Staatsbosbeheer 1926 – 2000

Uitzonderlijk: de auto als voedselbron voor vogels

Op het opstelterrein voor de TESO-boot in De Helder beginnen veel vakantiegangers al met het voeren van de daar altijd wel rondhangende meeuwen. Meestal Kokmeeuwen en een enkele Zilvermeeuw.

Zowel in de zomer van 2007 als die van 2008 viel het me op dat er tussen de auto's ook enkele Spreeuwen rondscharrelden. Om de door de slordig etende meeuwen overgebleven kruimeltjes van het gevoerde brood op te pikken. Dacht ik. Maar wat beter oplettend zag ik dat een spreeuw consequent naar nieuw aangekomen auto's hipte om daar aan de voorkant naar boven te gaan zitten loeren. En er af toe iets van af pikte. Dat bleken dan de muggen te zijn die er tegen aangeplakt zaten.

Een ieder die regelmatig over de Afsluitdijk of de dijk tussen Enkhuizen en Lelystad rijdt heeft de enorme muggenwolken daar wel eens boven de dijk zien zwermen. Het ziet er dan uit of de dijk 'rookt'. En ieder die met de auto door zo'n muggenzwerm is gereden weet dat het kennelijk behoorlijk vette diertjes zijn. Met gewone ruitenwisservloeistof krijg je ze niet van de voorruit. Het is altijd een heel gepoets om ze er af te krijgen. De Spreeuwen van het opstelterrein hebben dus aardig wat calorieën binnengekregen.

Vorig jaar beschreef René Oosterhuis een soortgelijk voorval uit Groningen. Alleen waren het daar geen Spreeuwen maar Huismussen die zich aan de vette hapjes tegoed deden. Op een parkeerterrein bij, ik meen, het Zuidlaardermeer pikte een man Huismus snavels vol muggen van de auto's. En voerde ze dan aan zijn meelopende pas uitgevlogen jongen.

Zo hebben (enkele) vogels af en toe toch ook nog nut van auto's.

Lieuwe Dijkse

Uitzonderlijk: Zilvermeeuw slikt vislijn in (deel 1)

In juni 2008 werd ik gebeld door mevrouw Van Hoorn uit Den Burg die vertelde dat haar zoon een vastgeraakte Zilvermeeuw had gevonden in een weiland op de Hoge Berg. Hij had geen kans gezien om het dier los te maken omdat hij geen mes of iets dergelijks bij zich had. Of ik wist wie dat wel zou kunnen. Ze belde juist mij, “want jij doet toch ook iets met vlinders?”. Logisch dus!

Natuurlijk was ik snel ter plaatse en constateerde dat de vogel inderdaad geen kant op kon. De schroep had een vislijn met haken en al ingeslikt en aan dat stuk draad bungelde nog een grote roodwitte dobber van wel 20 cm lengte. Kennelijk was hij, al vliegend over het mooie oude land van Texel, een schrikdraad tegengekomen waar de dobber omheen geslingerd was. Daar zat hij dus, gevangen door zijn eigen gulzigheid en licht bloedend uit z'n keel.

Het beest was nog 100% op krachten en pikte en ‘beet’ zeer agressief in m'n blote handen toen ik hem losmaakte. Wat heeft zo'n beest een power!

Thuisgekomen met de vogel bleek al snel dat de vishaak met draad niet door mij te verwijderen was dus verhuisde hij de volgende morgen naar Ecomare. De deskundigen aldaar konden er ook niets mee, want het bleek dat hij ook nog iets ‘groots’ had ingeslikt dat aan het einde van de draad zat. Waarschijnlijk wel het visserslood! Tezamen met de vastgeraakte haken betekende dat het onvermijdelijke einde.

De Zilvermeeuw met ringnummer H 112204 – Museum sc nat. Bruxelles 4 (een Belg dus) die dacht een gemakkelijk maaltje te verschalken (er zat vast nog wel een visje aan dat haakje) stierf dus een zachte dood. En dat na zoveel ellende en met dank aan één van de vele sportvissers!

Cees Maas

Uitzonderlijk: Zilvermeeuw slikt vislijn in (deel 1)

Het relaas van Cees Maas hierboven bracht een dergelijk geval in mijn herinnering, flink wat jaren terug alweer. We liepen toen ieder jaar met wat vrienden rond Texel in 1 dag. Tussen Ceres en Oudeschild vlogen wat Zilvermeeuwen voor ons van de dijk. Eén daarvan plonsde echter onmiddellijk in het water. Een vreemd gezicht omdat de andere doorvlogen.

Ter plekke aangekomen zagen we dat uit de snavel van het zwemmende dier enkele meters vislijn stak. Met die sleep zwom de jonge (het was een eerste kj) Zilvermeeuw langzaam verder van de kant. Louise (mijn vrouw) bedacht zich geen moment (eigenlijk wel een moment), gooide haar kleren uit en plonsde

ook te water, de meeuw achter na. Zo'n 40 meter uit de kant kreeg ze hem te pakken. Met de uiteraard tegenspartelende meeuw (en zonder cursus reddend zwemmen) terug naar de dijk. En daar stonden we dan. Het beest naar Ecomare brengen was nauwelijks een optie. We waren te voet en hadden nog zo'n nog 40 kilometer voor de boeg. Er kwam geen bloed uit zijn bek dus het was ook moeilijk in te schatten waar de haak vast zat. Slokdarm, maag?

Een (andere) Zilvermeeuw

(Foto: Lieuwe Dijkse)

Meeuwen hebben een ontzettend sterke maagwand. Kijk maar eens hoe vlijmscherpe mossels tot kleine stukjes worden vermalen en tot braakballen worden geperst. In de meeuwenkolonie van de Westerduinen vond ik in de tachtiger jaren ook regelmatig glasscherven tussen de braaksels. Zelfs een keer de rafelig afgebroken bodem van een glazen (mayonaise?) potje.

Met die wetenschap in het achterhoofd hebben we het lijntje toen maar zo ver mogelijk achter in de keel doorgeknipt. Daardoor had het beest in elk geval geen last meer van zijn sleep en zou weer gewoon voedsel kunnen oppikken als ie al niet te veel verzwakt was. Hoe het hem/haar is afgelopen weten we helaas niet.

Lieuwe Dijkse

Soort van het Jaar 2009: de Zomertortel

De Texelse vogel van het jaar is de: Zomertortel! De laatste jaren wordt in Nederland, door Vogelbescherming, steeds een Vogel van het Jaar uitgezocht of aangewezen. Dat is meestal een soort die extra aandacht nodig heeft op het gebied van bescherming en een soort waarvan we meer willen weten wat voorkomen betreft. Dit jaar is dat de Visdief.

Maar let op!

Het bestuur van de Vogelwerkgroep Texel vaart zijn eigen(wijze?)koers en heeft als Texelse Soort van het Jaar gekozen voor de **Zomertortel**. Een belangrijk overweging daarbij is dat het aantal Visdiefjes op ons eiland al jaarlijks wordt geteld. Bijna alle paartjes van deze soort broeden in de dijkplasjes, natuurreservaatjes, langs de waddendijk en daar zijn jaarlijks vrijwilligers van de Vogelwerkgroep actief. En zo gemakkelijk wilden we ons er niet van af maken. De Zomertortel stond al een flink aantal jaren op ons keuzelijstje en werd daarom nu de uitverkorene.

Het voordeel van het opsporen en tellen van deze soort is dat het, zijn naam zegt het al, een echte zomervogel is.

Eigenlijk hoeft je niet voor half mei aan de gang als je hem wilt zoeken. En je kan er een groot deel van de zomer daarmee doorgaan. De soort houdt van mooi en rustig weer en koert de hele dag door. Over telmethoden gaan we hier niet uitgebreid in, dat komt in een later stadium.

Zomertortel

(Foto: Adriaan Dijkse/Foto Fitis)

Wel kunnen we al noemen dat echt iedereen kan meedoen aan het tellen van Zomertortels op ons eiland. Niet alleen door de exacte plaats van een koerende tortel door te geven, maar ook de waarnemingen in de periode juni t/m augustus. De Zomertortel broedt langs bosranden en in bosjes en windsingels en vliegt van daaruit het boerenland op om voedsel te zoeken. Een tortel die

een bosje uitvliegt, het land op is dus al een indicatie van een broedplek. Net zoals een tortel die vanaf het open land naar een bosje vliegt. En we hopen nu echt van harte dat **iedereen**, jong en oud, beginner en ervaren rot, al zijn Zomertortel waarnemingen doorgeeft! Achteraf opmerkingen in de trant van: "ik heb ze daar en daar ook weleens gehoord", of "ik ben het vergeten op te schrijven": daar hebben we niets aan!

Heel lang werd deze soort gewoon "Tortelduif" genoemd. Sinds het verschijnen van de Turkse Tortel in ons land, eind jaren vijftig van de vorige eeuw, kwam er plots nog een tortelduif bij. Als je over een tortelduif sprak was het ineens niet meer zo duidelijk welke soort het betrof. Daarom is de Tortelduif Zomertortel geworden. Dat is een heel goede naam, want de Zomertortel is een echte trekvogel en verschilt daarmee van de Turkse Tortel die hier jaarrond verblijft.

Zomertortels zijn veel schuwer dan Turkse Tortels die overal rond huizen en boerderijen en in stad en dorp leven. Dat is geen wonder want er zijn weinig vogels waarop zo intensief gejaagd wordt op zoveel plaatsen. Dat begint natuurlijk al in Frankrijk, waar een flink aantal mensen hun primitieve instincten meent te moeten uitleven op vogels via de loop van een geweer. Er worden er jaarlijks tienduizenden geschoten (in zuidwest-Frankrijk in 1992 bijvoorbeeld 40.000!). In de wintergebieden zijn ze ook lang niet veilig; duizenden vogels worden gevangen of geschoten in Senegal en tijdens de voorjaarstrek werden er in Marokko in 1988 tenminste 15.000 gedood (ik heb hierover alleen wat oudere literatuur, vandaar de oudere voorbeelden, maar de massaslachtingen gaan nog steeds door).

De aantallen Zomertortels in ons land en ook op Texel, zijn de laatste decennia enorm achteruitgegaan, op sommige plaatsen met meer dan 50%. Daar is de jacht niet alleen verantwoordelijk voor. De leefomgeving van Zomertortel is hier te lande enorm in kwaliteit achteruitgegaan. De ruige plekjes en hoekjes, de extensief gebruikte akkertjes, het morsgraan, en het onkruid, het is allemaal zo goed als verdwenen. Er is dus veel minder voedsel voor deze duifjes. Er zijn meer soorten die daar last van hebben. Aan de modernisering en intensivering van het landelijk gebied is de Patrijs op Texel al te gronde gegaan. Waarschijnlijk heeft de Zomertortel wat meer pijlen op zijn boog. Hij kan ook voedsel vinden op de, kale, bosbodem en bezoekt in het landelijk gebied of langs de dorpsranden ook wel volkstuintjes. De Vogelwerkgroep Texel wil wat betreft het aantal Zomertortels echter graag 'de vinger aan de pols houden'. En daarom is hij de Soort van het Jaar 2009 geworden! Op de jaarvergadering wordt hierover meer verteld en houdt ook verdere publicaties in dit blad in de gaten!

Adriaan Dijkse

Scholekster-telweekend 2 & 3 mei 2009: tel mee!

In 2008 stond de Scholekster een jaar lang centraal voor Vogelbescherming Nederland en SOVON Vogelonderzoek Nederland. Een van de doelstellingen was om een actueel beeld te verkrijgen van de Nederlandse broedpopulatie van deze -stiekem- almaar zeldzamer wordende soort. Helaas is daarvoor één jaar eigenlijk iets te kort gebleken. Afgelopen voorjaar hebben velen al een bijdrage geleverd aan het onderzoek door broedparen te inventariseren en aan ons door te geven. Om van nog meer gebieden over gegevens te beschikken organiseren we in het voorjaar van 2009 opnieuw een (eenmalige) telling. Deze zal plaatsvinden in het weekend van 2-3 mei. We hopen dat we daarmee veel van de 'witte vlekken' op de kaart alsnog kunnen inkleuren. Maar daarbij hebben we natuurlijk uw hulp nodig.

We willen u vragen om in het weekend van 2-3 mei aan een of meer gebieden (kilometerhokken) een bezoek te brengen en de waarnemingen van Scholeksters aan ons door te geven. In welke gebieden u dat doet, mag u zelf bepalen. Voor de vergelijkbaarheid van de gegevens hebben we ervoor gekozen om de indeling van kilometerhokken aan te houden (elk gebied is 1x1 km). En natuurlijk zou het mooi zijn om dit jaar vooral energie te steken in gebieden die vorig jaar niet zijn onderzocht.

Op www.jaarvandescholekster.nl staat alle informatie en kunt u uw kilometerhok(ken) claimen.

Noot van de redactie: op 2 mei houdt VWG Texel de Big Day (zie agenda). De deelnemers aan dit evenement zullen speciaal ook alle Scholeksters noteren.

Kijk op www.jaarvandescholekster.nl

Doe mee met het Jaar van de Visdief 2009!

Het is een goede traditie van SOVON om, in samenwerking met Vogelbescherming Nederland, een bepaalde vogelsoort een jaar lang extra aandacht te geven. Doel is om met behulp van ervaren en onervaren vogelaars informatie in te winnen die bij reguliere inventarisaties onvoldoende boven tafel komt. Na de Scholekster in 2008, valt in 2009 de eer te beurt aan de Visdief: een aansprekende soort met landelijke verspreiding, die goed bekend is bij veel vogelaars.

Wanneer komen Visdieven aan in Nederland en wanneer vertrekken ze?

Aan dit onderdeel kan iedereen meedoen. Via kaartbeelden willen we laten zien hoe de vogels zich in het voorjaar door het land verspreiden en hoe ze in het najaar weer het veld ruimen. We roepen u op om uw eerste en laatste waarnemingen via de site door te geven. We werken daarbij samen met natuurkalender.nl, waarneming.nl en trektellen.nl.

Kan de Visdief het dak op?

Hoewel veel kolonies jaarlijks worden geteld hebben we geen compleet beeld van de verspreiding. Van het binnenland verwachten we dat daar nog niet-ontdekte kolonies te vinden zijn, bijvoorbeeld op daken in stedelijke gebieden. We roepen iedereen op om op broedverdachte Visdieven te letten en nieuwe kolonies aan ons door te geven via www.jaarvandevisdief.nl!

Vaststellen bezettingsgraad en broedsucces

Voor de tellers van bestaande kolonies zijn een aantal extra vragen geformuleerd over bezettingsgraad (wanneer, hoeveel) en broedsucces. Er zal een instructie worden geschreven om de bezoeken aan de kolonies zonder verstoring te doen verlopen. Dit onderdeel is vooral bedoeld voor de ervaren vogelaars die nu ook al meedoen met het tellen van de Visdieven.

Meer weten?

Op www.jaarvandevisdief.nl staat alle informatie over het Jaar van de Visdief en staan alle activiteiten op een rij waaraan u mee kunt doen. Binnenkort volgen nadere instructies over hoe u kunt meedoen en wordt de invoer voor bovenstaande activiteiten geactiveerd. Voor allerhande vragen kunt u daar terecht of u stuurt een mail naar visdief@sovon.nl

Hoe oud worden Blauwe Kiekendieven?

In veel literatuur over vogels wordt over leeftijden vaak niet meer gezegd dan wat de maximale leeftijden zijn. Voor de Blauwe Kiekendief staat 16 jaar in de boeken (Bezzel 1983). Maar je vindt weinig over de gemiddelde leeftijden. Dat is ook niet altijd eenvoudig omdat er verschillende interpretaties mogelijk zijn. Laten we daar eerst maar eens naar kijken.

Hier in ons land hebben wij als mens een levensverwachting van 79,3 jaar. Maar we weten allemaal dat vrouwen langer leven dan mannen. Ook leven rechtshandigen langer dan linkshandigen en hoger opgeleide mensen leven gemiddeld 6 jaar langer dan lager opgeleide. Hier zitten dus al grote verschillen. In arme landen ligt de levensverwachting veel lager. In Ethiopië bijvoorbeeld (het land waar ik het meest van weet) leeft 40% van de bevolking onder de armoedegrens, en is de levensverwachting 55 jaar. Toch zagen we in het stadje waar we woonden heel veel oude mensen. De verhouding oud:jong zal niet veel anders geweest zijn dan bij ons. De oorzaak zit hem in de hoge zuigelingen- en kindersterfte daar. In 1990 stierven er van de 1000 pasgeborenen en kleuters meer dan 200 vóór het 5^e levensjaar. In 2000 was dat nog altijd meer dan 100. Daarom ook krijgen bij de (koptisch) christenen de pasgeboren meisjes pas na 100 dagen een naam en de jongetjes na 40 dagen. En worden (te vroeg) doodgeboren kinderen niet eens begraven, maar gewoon weggegooid... (de mohammedanen daar begraven ze wel).

Bij dieren is de jeugdsterfte zoals we weten ook hoog. Maar noodzakelijk: survival of the fittest. Stel je voor dat alle Wilde Eendenkuikentjes die in het voorjaar uit het ei kruipen volwassen eenden zouden worden. We zouden er weer een 'volksvijand' bij hebben.

Een voorbeeld met (globale) getallen: Zilvermeeuwen leggen meestal 3, soms 2 eieren, gemiddeld zo'n 2,8. Tijdens de kleine maand broeden gaan er daarvan meest door predatie al wat verloren. Er zijn ook niet-bevruchte eieren en er is embryonale sterfte. Laten we zeggen dat er per paar tussen de 2 en 2,5 eieren uitkomen. Vervolgens begint er een grote afvalrace in de eerste bijna 6 weken tot het vliegvlug worden waarin de jongen door de ouders worden gevoerd. Weer predatie, maar ook voedseltekort of slecht weer of alle combinaties daarvan hebben tot gevolg dat er van die 2-2,5 jongen per paar er slechts zo'n 0,2-0,5 overblijven. Vervolgens moeten de jonge meeuwen voor zich zelf gaan zorgen. En daarbij gaat er weer een flink deel dood. Allemaal beesten die met een te matige conditie het zelf moeten gaan klaren. We kennen ze wel, de jonge Zilvermeeuwen bij de patatkramen en in de wegbermen.

Begin je te rekenen bij het geboren worden (is uit het ei kruipen) dan is de levensverwachting van de Zilvermeeuw niet hoog. Ga je rekenen vanaf het

vliegvlug worden dan is het al iets beter en begin je na de eerste winter nog weer beter. Die gemiddelden zeggen dan toch eigenlijk heel weinig. Daarom wordt er bij vogels veelal gewerkt met de overlevingskansen per jaar (klasse). Die worden dan meest uitgerekend met behulp van ringterugmeldingen. Dat wil dus ook zeggen dat bij de overleving in het eerste jaar gerekend wordt vanaf het moment dat de jongen zijn geringd.

Omdat bij nestblijvers als kiekendieven de jongen pas geringd worden als ze al flink groot zijn, is de zo bepaalde levensverwachting in het eerste jaar te optimistisch in het geval dat je het uit het ei komen beschouwd als het begin van het leven.

Gekleurringd vrouwtje Blauwe Kiekendief (Foto: Lieuwe Dijkse)

Lof (2000) heeft uit alle ringmeldingen tot 2000 van in Nederland geringde Blauwe Kiekendieven de jaarlijkse overlevingscijfers berekend.

In het eerste levensjaar bedroeg deze 52,6%; in het tweede jaar 70,1% en dan voor ieder volgend jaar 76,9%. Met deze cijfers kunnen we, omdat we dat toch graag willen, wel een gemiddelde levensverwachting uitrekenen. Als we beginnen met 100 geringde jongen zijn daarvan na 1 jaar nog 52,6 over. Er stierven er dus 47,4 in het eerste jaar. Gemiddeld zijn die een half jaar oud geworden. Van de 52,6 overgebleven leeft er na het tweede levensjaar nog $70,1\% = 36,9$. De $52,6$ minus $36,9 = 15,7$ in het tweede jaar gestorven kiekens zijn dus gemiddeld anderhalf jaar oud geworden. Zo kunnen we van jaar tot jaar becijferen hoeveel er afvallen en uiteindelijk tot een gemiddelde leeftijd komen.

Na 5 jaar leven er van die 100 jonge Blauwe Kieken bijvoorbeeld nog 17 (16,8); na 10 jaar zijn het er nog vier en een half. Uiteindelijk blijkt dan de gemiddelde levensverwachting, gerekend vanaf het ringen (is ongeveer gelijk aan het uitvliegen) slechts 2,68 jaar te zijn! Geen wonder dus dat Blauwe Kiekendieven

in hun 2^e kalenderjaar al geslachtsrijp zijn! Met ons kleurringprogramma zagen we dat 30% van de broedende Blauwe Kieken in 2007 jongen van het jaar ervoor waren. Dat zelfde percentage werd ook in Noord-Amerika gevonden door Hamerstrom (Watson 1977).

Laten we het eerste levensjaar met de nog hoge sterfte buiten beschouwing, dan ligt de gemiddelde al een stuk hoger: namelijk 5,7 jaar. Met andere woorden de beesten die het eerste jaar doorkomen (al dan niet broedend) gaan in elk geval 5 broedseizoenen mee. Dit geeft meteen aan dat een gemiddelde leeftijd op zich eigenlijk niet zo veel zegt. In Schotland zijn al voor de tachtiger jaren van vorige eeuw jaarlijkse levensverwachtingen voor Blauwe Kiekendieven berekend. Die lagen toen onder de Nederlandse cijfers, nl. 38% in het eerste jaar en daarna 72% (Watson 1977). Mogelijk als gevolg van de vervolging (afschieten) door jachtopzichters daar ter wille van de jacht op 'Red Grouses'.

In de hierboven genoemde cijfers van Lof zijn verschillen in sekse of geboortelocatie niet opgenomen. Daarvoor was het materiaal waarschijnlijk niet uitgebreid genoeg. Die verschillen zijn er (waarschijnlijk) wel. Zo waren die 30% in hun 2e kalenderjaar op Texel broedende Blauwe Kieken allemaal vrouwtjes. Zouden mannetjes later geslachtsrijp worden en misschien ook langer leven? Het nu lopende kleurringprogramma zal daar over enkele jaren veel opheldering over kunnen geven. En uit ons nestonderzoek bleek bijvoorbeeld dat er op Ameland er veel meer jongen in de periode voor het uitvliegen/ringen in de nesten stierven dan op Schiermonnikoog, Terschelling en Texel. Dat zou ook (of juist niet?) bij de uitgevlogen jongen op Ameland zo kunnen zijn. En dan zijn er natuurlijk ook verschillen in tijd. De levensverwachtingcijfers van de Blauwe Kiekendief zouden nodig eens herberekend moeten worden met daarbij ook alle terugmeldingen van na 2000, toen het bergafwaarts met de aantallen begon te gaan.

Literatuur

Bezzel E. 1983. Kompendium der Vögel Mitteleuropas - Nonpasseriformes. Aula Verlag. Wiesbaden.

Lof M. 2000. Een leeftijdsgestructureerd populatiemodel om het aantallenverloop van de Blauwe Kiekendief *Circus cyaneus* te verklaren. Wageningen.

Watson D. 1977. The Hen Harrier. T. & A.D. Poyser. Berkhamsted.

Lieuwe Dijkse

Uitgelegd: Grutto - Rosse Grutto

Grutto's en Rosse Grutto's worden zelfs door wat meer geoefende vogelaars nog wel eens door elkaar gehaald. Zoals de foto's laten zien, lijken ze behoorlijk op elkaar als ze allebei in winterkleed zijn.

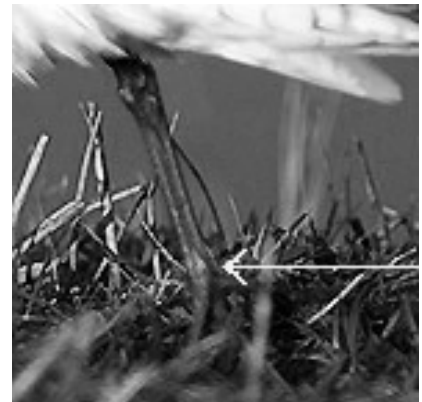
Links een Grutto en rechts een Rosse Grutto

(Foto's: René Pop)

Grutto's zijn de grootste van de twee, met de langste snavel en de langste poten. Het is op bovenstaande foto lastig te zien, maar onder de knie is de poot (tarsus) van de Rosse Grutto beduidend korter (zie detailfoto).

In zomerkleed heeft de Rosse Grutto natuurlijk veel meer rood op de buik, maar het winterkleed moeten we vooral letten op de meer variabele bovendelen van de Rosse Grutto. Brede donkerbruine centra op de veren en lichte veerranden geven de indruk van streping, waar de Grutto een egaler kleed heeft.

De snavel van de Rosse Grutto is iets omhooggebogen, maar zoals je op de foto kunt zien, lijkt de Grutto dat te hebben en de Rosse Grutto juist niet. Dat heeft ook veel te maken met de waarnemingshoek en de lichtomstandigheden.

Generaliserend kunnen we ook wel zeggen dat Rosse Grutto's meestal op het wad te vinden zijn en Grutto's in het weiland, maar juist in de winter zie je Grutto's vooral in gebieden als de Mokbaai en de Slufter en met hoogwater kunnen Rosse Grutto's massaal in het weilanden worden gevonden.

In vlucht vallen bij de Grutto natuurlijk onmiddellijk de vleugelstrepen en de witte staart met een enkele brede zwarte eindband op (zie ook de foto van

René Pop op bladzijde 7). De Rosse Grutto heeft juist een staart met een aantal dunne zwarte strepen en geen vleugelstrepen. Ook steken bij de Grutto de poten een stuk voorbij de staart in vlucht. Bij de Rosse Grutto is dit minder het geval.

De Rosse Grutto heeft vaak een meer gedrongen indruk, maar ook dat is juist op getoonde foto's andersom en is afhankelijk van de pose die de vogel aanneemt.

Het blijft dus goed opletten met deze twee, maar nauwkeurige observatie moet leiden tot de juiste determinatie.

Klaas de Jong

Links een Grutto en rechts een Rosse Grutto

(Foto's: René Pop)

KORVERSKOOI NR. 62: Ringvangsten in 2008

In het afgelopen seizoen ringden we voor de derde keer sinds 1992 meer dan 4000 vogels in één jaar. Met 4752 stuks overschreden we ruimschoots het aantal dat tot dan toe het grootst was, namelijk 4183 stuks in 2006.

Het aantal teruggevangen vogels (meest eigen terugvangsten) was met 1661 stuks lager dan in de meeste andere jaren als gevolg van het redelijk goede najaarsweer, waardoor veel vogels kortere tijd in het gebied verbleven om vervolgens met gebruikmaking van het goede weer of een gunstige wind verder te trekken naar hun winterverblijven. Ook zitten in deze categorie soorten, waarvan er enkelen of allen hier in de buurt blijven zoals Winterkoning, Roodborst, Staart-, Pimpel- en Koolmees, die we dit jaar of in voorgaande jaren hebben geringd.

Ook vingen we dit jaar meer dan in andere jaren vogels met een buitenlandse ring of met een ring die op een andere plaats in ons land werd aangelegd, daarover zullen we binnenkort weer berichten.

Uit tabel 1 blijkt dat het aantal dagen dat er ringactiviteiten plaatsvonden iets lager was dan in voorgaande jaren, maar door het vaak goede weer werd er per dag wel langer doorgevangen, waardoor het aantal vanguren iets hoger werd. Door de vaak hoge vangsten werden meestal niet alle netten geopend, zodat het gebruikte aantal meters net per dag lager uitkwam. Het maximale aantal open te zetten meters net bedroeg dit jaar 238 meter (vorig jaar 236 meter).

(Foto: Mart Zijm)

De Helgolandval werd voor het vierde en het elastiernet voor het vijfde jaar gebruikt, waarmee respectievelijk 464 en 150 vogels werden gevangen, niet veel anders dan vorig jaar (geringde en ongeringde vogels bij elkaar opgeteld).

jaar	dagen	meter net/dag	Uren	soorten	geringd/terugmeldingen
2008	106	197	546	63	4752 / 1661
2007	108	207	543	56	4002 / 1584
2006	106	176	506	55	4182 / 2088
2005	104	185	472	55	3450 / 1228
2004	111	175	548	53	3752 / 1652
2003	106	193	503	56	3451 / 1581
2002	102	200	466	51	2861 / 1321
2001	100	201	435	50	2397 / 1161

Tabel 1. Overzicht inspanning en vangsten over de jaren 2000 t/m 2008

Tabel 1 laat de inspanningen, het aantal gevangen soorten en de totaalvangsten van de nieuwgeringde en de teruggevangen en vogels zien over de laatste 8 jaren. Hieruit blijkt dus dat we van 6413 vogels (63 soorten) gegevens hebben verzameld, geregistreerd en via de computer doorgegeven aan het Vogeltrekstation. Ik beperk me verder in dit verhaal maar weer tot de nieuwgeringde vogels.

Aantallen per periode

Uit tabel 2 blijkt dat oktober nu eens niet de maand is waarin we de meeste nieuwe vogels vangen, maar september. Als belangrijkste oorzaak geldt de enorme trek van Zwartkopjes en de relatief hoge trek van Tuinfluiters. Van deze beide soorten ringden we er in die maand resp 948 en 97 stuks. Het aantal gevangen vogels in oktober is lager dan in de laatste twee jaar, maar toch altijd nog behoorlijk hoog. De oorzaak van het wat lagere aantal komt doordat de Mereltrek later dan anders op gang kwam, maar de erg hoge vangsten van Koperwieken maakten dat weer goed. Doordat het CES-project deze keer op 3 augustus eindigde konden we op 5 augustus al beginnen met het najaarsringen, waardoor er in die maand meer dan gemiddeld werd gevangen.

jaar	t/m juli	augustus	september	oktober	nov./dec.	Totaal
2008	341	414	1586	1442	969	4752
2007	359	363	876	1589	815	4002
2006	520	384	769	1543	966	4182
2005	350	226	736	1167	971	3450
2004	401	328	868	1355	800	3752
2003	403	318	858	1119	753	3701
2002	384	360	657	973	487	3139
2001	289	150	642	691	625	2697
2000	338	176	638	821	747	3020

Tabel 2. Overzicht aantal geringde vogels per periode

In de periode t/m juli zitten alle vogels die tijdens CES zijn gevangen, maar ook een klein aantal vogels dat elders op Texel (Huismussen, enkele Mezen, Merels en vrijwel alle Groenlingen) of als pul in het kooibos of nabij de Korverskooi (één Buizerd en twee Bruine Kiekendieven) werden geringd.

Welke soorten waren het afgelopen jaar talrijk of minder talrijk aanwezig:

De vele bessen van de vogelkers en waarschijnlijk ook de gunstige windrichting zorgden er dit jaar voor, dat er veel meer Zwartkopjes (1205) en Tuinfluiters (154) dan ooit werden gevangen. Ook Zanglijsters (333) en Koperwieken (547) hebben er deze keer volop van geprofiteerd. Er waren zelfs zo veel bessen dat die in tegenstelling tot andere jaren pas op 17 oktober op waren. Doorgaans zijn die bessen al zo rond 5 oktober opgegeten.

Ondanks dat de Mereltrek pas laat in oktober met grotere hoeveelheden begon, werden er toch weer heel veel (1012) geringd met als topdagen 30 en 31 oktober, 2, 17, 23 en 24 november met respectievelijk 56, 52, 87, 43, 84 en 43 stuks.

Waarschijnlijk doordat het vanaf eind oktober heel erg nat werd in het gebied vingen we niet zoveel Houtsnippen als het jaar ervoor, maar lukte het daarentegen weer wel om van het veel zeldzamere Bokje er 7 te ringen. Daarbij moet ook nog worden vermeld, dat er zelfs één Bokje werd gevangen dat vorig jaar door ons op dezelfde plaats werd geringd, heel bijzonder toch? Tijdens CES, maar vooral ook in augustus werden er meer Spotvogels dan ooit gevangen, waardoor het een topjaar (22) werd voor deze soort. De Braamsluiper (27) deed het weer heel goed, deze soort lijkt ieder jaar wel wat toe te nemen.

Na een slecht 2007 werd het nu weer eens een redelijk jaar voor de Grasmus met 22 stuks. Het aantal Tjiftjaffen kwam hoger uit dan gemiddeld doordat er met CES veel werden gevangen, maar ook doordat er nog tot in november enige trek was. De aantallen Fitis t/m Staartmees weken niet noemenswaardig af van andere jaren, maar zowel van Zwarte Mees als Pimpelmees werden er nog nooit zoveel gevangen sinds 1961 (startjaar ringen in de Korverskooi).

Hoewel we van deze soorten geen exemplaren met buitenlandse ring vingen hebben we mogelijk wel geprofiteerd van de influx die in de rest van Nederland en België plaatsvond.

Op Vuurgoudhaan, Spreeuw en Keep na deden alle soorten in tabel 3 het dus goed tot heel goed. Vuurgoudhaan en Keep zijn soorten die soms in wat grotere hoeveelheden bij ons langskomen en dan zomaar weer een paar jaar overslaan, toevallige soorten dus. Het aantal aanwezige Spreeuwen was net zoals in andere jaren ook weer heel erg groot, maar uit waarnemingen bleek dat zij niet tegelijkertijd met de vele Zanglijsters en Koperwieken op de

Vogelkersbessen durfden te foerageren, zodat we er maar weinig konden vangen en ringen. Voor de gegevens van de overige soorten verwijs ik gemakshalve naar tabel 3.

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Bokje	7	2	0	0	0	0	1
Houtsnip	12	37	10	7	7	2	7
Winterkoning	90	84	101	127	97	95	122
Roodborst	261	296	189	199	227	206	232
Heggenmus	50	74	81	37	59	47	68
Merel	1012	1287	1369	1007	930	873	664
Zanglijster	333	279	325	171	207	136	262
Koperwiek	547	373	192	151	303	279	110
Kl. Karekiet	27	17	35	32	35	68	31
Spotvogel	22	6	12	2	7	11	14
Braamsluiper	27	39	27	17	25	19	23
Grasmus	22	15	51	25	33	21	13
Zwartkop	1205	462	815	754	694	663	339
Tuinfluit	154	90	125	72	109	62	86
Tjiftjaf	131	77	96	89	164	96	108
Fitis	95	97	94	65	86	60	76
Goudhaantje	99	112	34	217	250	53	23
Vuurgoudhaan	10	44	4	3	6	13	40
Staartmees	33	42	15	7	37	27	26
Zwarte Mees	44	2	0	18	0	7	0
Pimpelmees	128	104	62	85	108	102	98
Koolmees	130	173	109	131	179	322	145
Spreeuw	6	17	124	4	8	35	29
Vink	35	75	54	32	6	7	2
Keep	6	1	44	2	5	15	10
Groenling	56	12	37	6	6	7	2
Sijs	36	48	43	17	11	44	82

Tabel 3. Overzicht van enkele meest geringde vogels, 2002 t/m 2008

Leuke en wat meer bijzondere soorten

Dit jaar werd er voor het Korverskooigebied weer een nieuwe soort aan de lijst toegevoegd. Het aantal soorten sinds 1961 is nu 145 stuks, doordat in augustus de voor Texel zeer zeldzame Nachtzwaluw werd gevangen. Ook hadden we weer vogels die niet zo vaak in het gebied geringd worden. Drie Watersnippen,

1 Witgatje, 1 Zomertortel, 2 Draaihalzen, 2 Blauwborsten, 1 Sperwergrasmus, 2 Bladkoninkjes, 1 Fluiter, 4 Boomkruipers, 4 Ringmussen en 1 Appelvink maakten het aantal geringde soorten zo hoog in vergelijking met andere jaren. Wintertalingen werden lang geleden in de eendenkooi heel veel gevangen, maar nu hadden we er langs de Grietjesplas zelfs 5 gevangen.

Verdere leuke en wat meer bijzondere soorten die hierboven nog niet werden genoemd waren: 2 Sperwers,

2 Buizerds, waarvan één geringd als pul, 3 Grote Bonte Spechten, 2

Boerenzwaluwen, 3

Boompiepers, 11

Nachtegalen, 9 Gekraagde

Roodstaarten, 3

Sprinkhaanzangers, 1

Rietzanger, 2 Bosrietzanger,

23 Grauwe Vliegenvangers,

13 Bonte Vliegenvangers, 5

Putters, 3 Kneuen, 8 Kleine

Barmsijzen en 9 Grote Barmsijzen.

Spotvogel

(Foto: Mart Zijm)

Mart Zijm

Waarnemingen december 2008 – februari 2009 (t/m 15 februari)

Om te beginnen een aanvulling op het vorige waarnemingenoverzicht, waar per abuis de waarneming van een eerstejaars **Sperwergrasmus** op 17 oktober rond Klein Zeeburg niet in was opgenomen. Met excuses aan onze secretaris Vincent, de ontdekker van de vogel, tevens eigenaar van het perceel.

Vanaf 15 januari waren er enkele **Kuifaalscholvers** aanwezig bij de zuidpunt, aan de buitenkant van de veerhaven. Maximaal 3 exemplaren werden geteld op de 24ste.

Grote Zilverreigers werden verspreid over het eiland waargenomen. Opvallend was een exemplaar dat geruime tijd aan de rand van de Dennen bij Heidehof verbleef. **Roerdampen** werden opgemerkt op 9 februari in de Ruige Hoek, 13 februari bij het oostelijke Horsmeertje en 15 februari aan de rand van De Cocksdorp.

Op 20 januari vloog een **Kraanvogel** met een hangende poot over polder Wassenaar richting Vlieland. Op 2 januari werd een **Lepelaar** gemeld op het NIOZ-strandje.

Witbuikrotgans

(Foto: René Pop)

Gedurende de periode hingen 2 à 4 **Witbuikrotganzen** en 1 à 2 **Zwarte Rotganzen** rond langs de oostkant van het eiland, vooral in polder Zeeburg en bij de Bol.

Begin februari werden er 30 voor Texel vrij zeldzame **Kleine Rietganzen** gemeld in polder Zeeburg. Op 13 februari foerageerden er zes langs de Californiëweg op een akker.

Enkele **Wilde Zwanen** werden afgelopen periode waargenomen, zowel in Eierland als in Waalenburg, maar nooit meer dan 5 exemplaren.

Op Eerste Kerstdag werd de **Amerikaanse Wintertaling** die reeds vanaf oktober aanwezig was bij Dijkmanshuizen voor het laatst gezien, mogelijk vanwege het dichtvriezen van de plasjes. Maar op 24 januari werd het volwassen mannetje op precies dezelfde plaats herontdekt en vanaf toen weer bijna dagelijks gemeld tot en met 31 januari.

Begin januari werd een vrouwtje **Nonnetje** ontdekt bij de Bol en op 18 januari zwom een vrouwtje in de Slufter. 13 februari dook een mannetje op op het oostelijke Horsmeertje.

Enkele **Ruigpootbuizerden** overwinteren op het eiland. Vooral de vogel bij de kijkhut van Dijkmanshuizen geniet veel belangstelling.

Eind december vloog een eerstejaars **Zeearend** over de zuidpunt en op 10 en 11 januari vloog er rond De Cocksdorp een **Rode Wouw**.

Houtsnip

(Foto: René Pop)

Opvallend veel **Houtsnippen** werden tijdens de vorstperiode buiten het bos waargenomen.

Van begin januari tot begin februari werd een zeer lichte eerstewinter **Grote Burgemeester** gezien rond het Wagejot en de Bol, soms ook buitendijks. Daarnaast waren er enkele losse waarnemingen van deze soort in Zeeburg, in de Slufter, bij de Eierlandse dam en bij de NIOZ-haven.

Drieteenmeeuwen vlogen regelmatig voor de kust, maar opvallend was een exemplaar dat op 3 januari aan de rand van het bos ten zuiden van De Koog werd gemeld.

Op 1 januari werd een adult zomerkleed(!) **Zwarte Zeekoet** dood gevonden in de Slufter.

Grote Burgemeester

(Foto: René Pop)

De **Sneeuwuil** was de gehele periode nog aanwezig in polder Zeeburg. Kort voor het ter perse gaan van deze Skor vertrok ze echter en werd op zondag 8 februari op Terschelling en maandag 9 februari op Ameland gezien.

Enkele individuele **Pestvogels** werden nog gezien, op 13 december in De Cocksdorp en op 31 december en 21 januari in Den Burg. Ook werden 7 februari in Zuid-Eierland en op 9, 10 en 11 februari in 't Horntje en Den Burg weer enkele individuen gemeld.

Op 23 december werd een **Bonte Kraai** gemeld in polder Zeeburg.

Op 11 februari kwam een mannetje **Kruisbek** drinken bij de vijver in de Ruige Hoek.

De gehele periode heeft een groepje Sneeuwgorzen (± 8 exemplaren) rondgehangen bij de vuurtoren.

Uiterste inzenddatum van uw kopij voor de eerstvolgende Skor:

1 april 2009

1 juni 2009

1 oktober 2009

1 december 2009

1 februari 2010

Inhoudsopgave

- Colofon	blz. 2
- Van de redactie	blz. 3
- Van het bestuur	blz. 4
- Agenda	blz. 5
- Herhaalde oproep nestkastcontroleur	blz. 6
- In herinnering Piet Duiven	blz. 7
- Eindejaarsexcursie 27 december 2008	blz. 8
- Oproep Natuurmarkt	blz. 9
- De Muy en De Nederlanden	blz. 10
- Uitzonderlijk: auto als voedselbron	blz. 19
- Uitzonderlijk: Zilvermeeuwen eten vistuig	blz. 20
- Soort van het Jaar 2009: de Zomertortel	blz. 22
- Scholekster telweekend	blz. 24
- Jaar van de Visdief (SOVON/Vogelbescherming)	blz. 25
- Hoe oud worden Blauwe Kiekendieven?	blz. 26
- Uitgelegd: Grutto - Rosse Grutto	blz. 29
- Korverskooi jaarverslag ringvangsten 2008	blz. 31
- Waarnemingen december '08 – februari '09	blz. 36

